

Kömpöci kísérleti állomás felélesztése: hidrogeológiai-meteorológiai monitoring és talajvízháztartási kísérletek

Fekete Eszter, Dobos Endre, Kovács Károly, Madarász Tamás, Pinjung Zsolt, Tóth Andrea

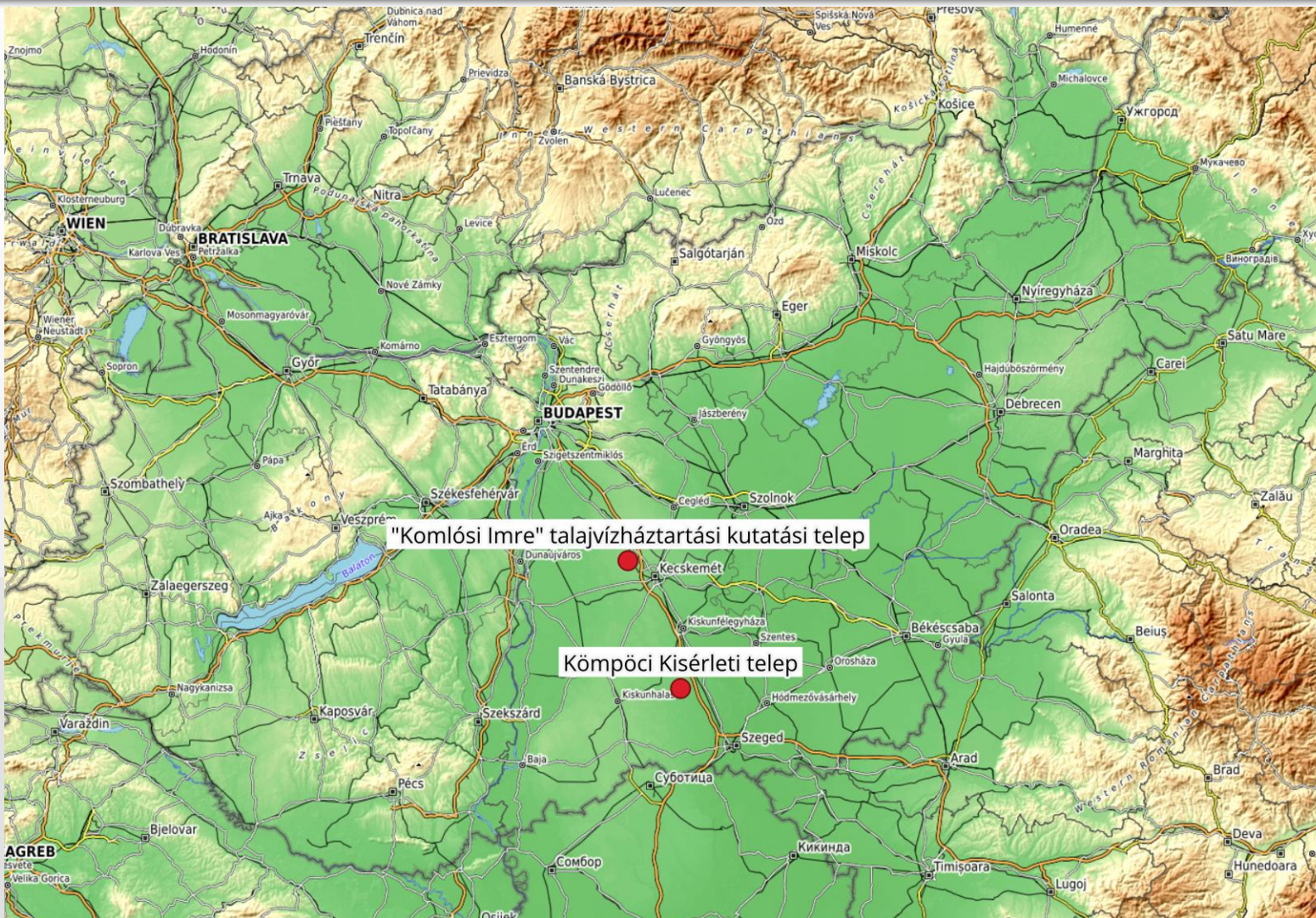

VÍZTUDOMÁNYI ÉS
VÍZBIZTONSÁGI
NEMZETI LABORATÓRIUM

*XXXI. Almássy Endre konferencia a felszín alatti vizekről,
2025. Szeptember 16-17., Siófok*

A kömpöci kísérleti telep elhelyezkedése

- Duna-Tisza közti homokhátság, Alsó Tiszavidék
- 2-20 Alsó Tisza jobb part alegység
- Fehértó-Majnai vízgyűjtőterület

A kömpöci kísérleti telep elhelyezkedése

- Duna-Tisza közti homokhátság, Alsó Tiszavidék
- 2-20 Alsó Tisza jobb part alegység
- Fehértó-Majsai vízgyűjtőterület

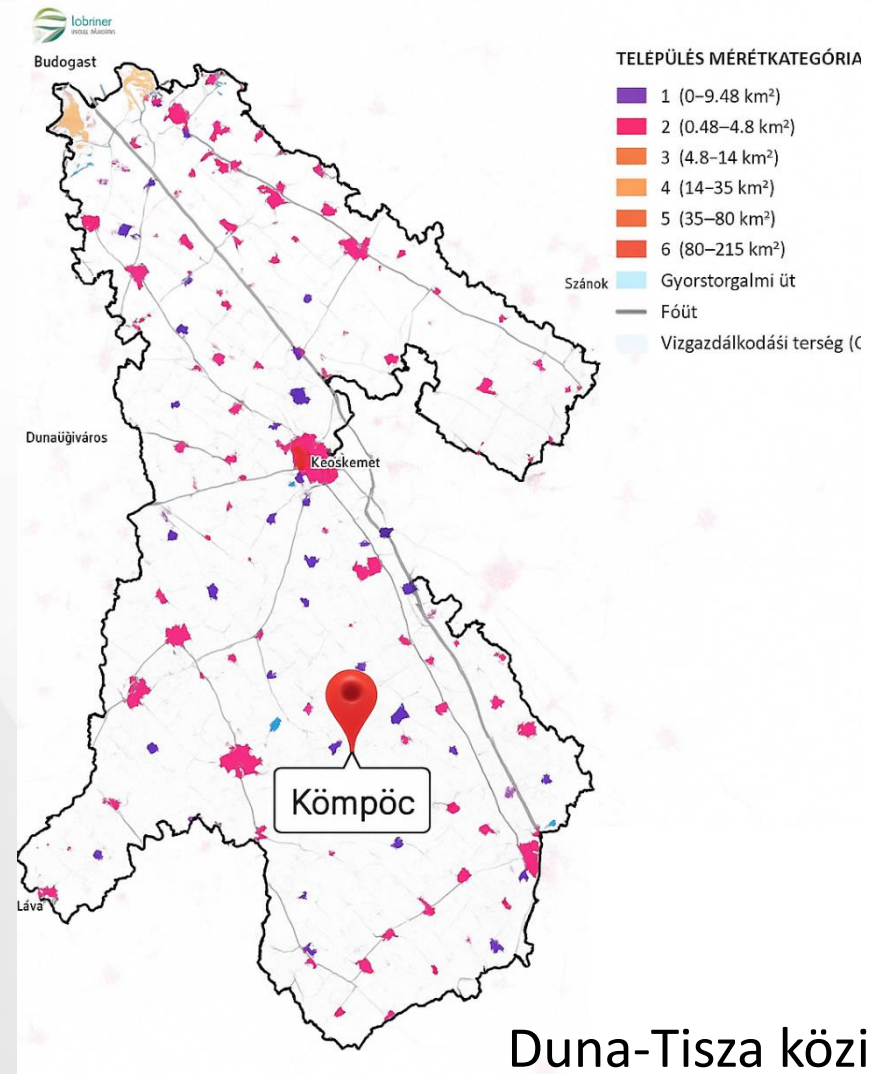
"Komlói Imre" talajvízháztartási kutatási telep

Kömpöci Kísérleti telep

A kömpöci kísérleti telep elhelyezkedése

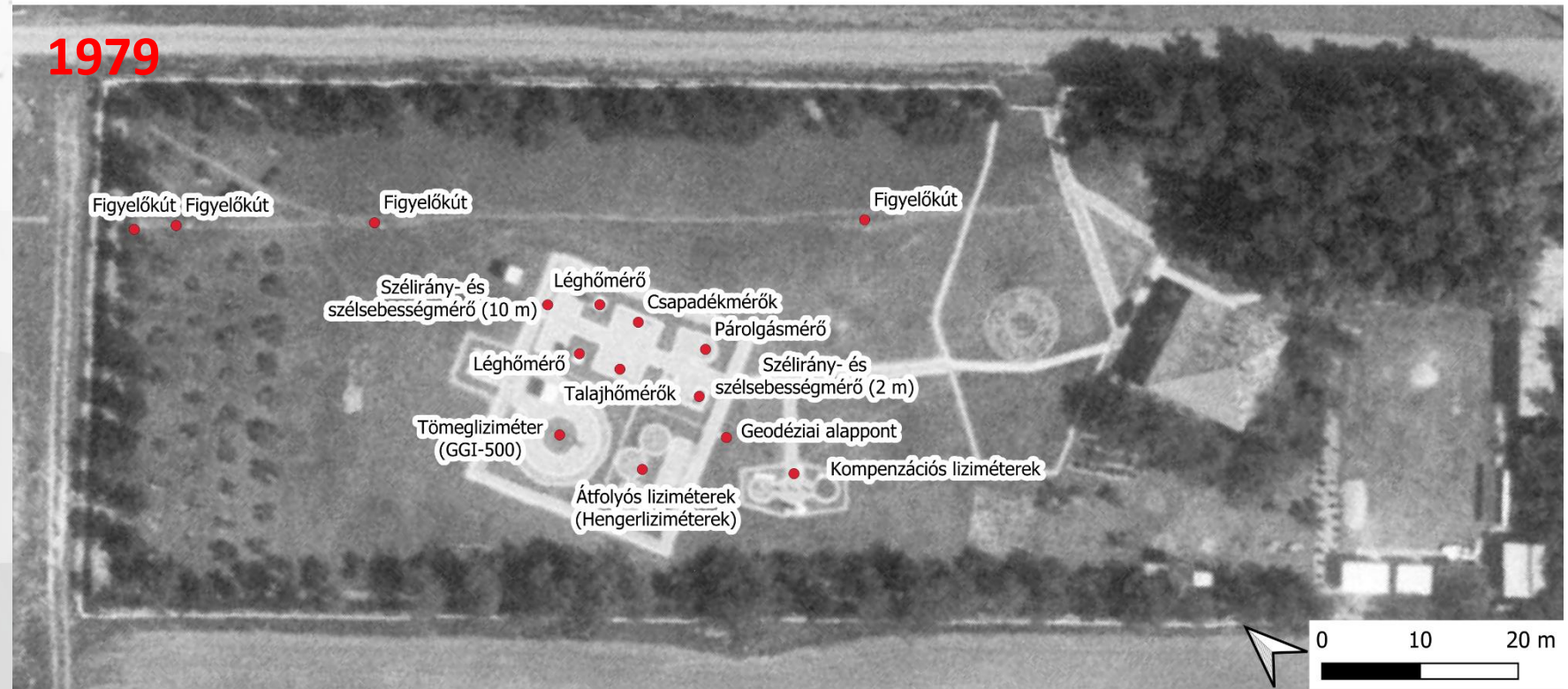
- A VITUKI 1950-es évektől kezdve több kísérleti telepet is létrehozott
- Az egyik ilyen telep Kömpöcön került kialakításra az 1960-as években
- **Célja:** felszíni vízrendezések hatásának vizsgálata
- A térség talajvízháztartásáról szolgáltatott információt

A kísérleti telep célja és kialakítása

Ehhez:

- Csatornára merőleges kútsor
- Meteorológiai műszerkert
- Talajnedvesség mérőhelyek
- Liziméterek kerültek kialakításra.

„Ha sok, van baj. Ha nincs, még nagyobb a probléma.”

„Sivány dűlőnek hívják ezt a határrészt, Kömpöcön itt a legrosszabb a talaj. A hídtól jobbra a medret beszűkítő beton műtárgy látható, mellette két vasbódét eszeget a rozsdá. **Balra tanya, udvarán száraz gazzal benőtt kisebb-nagyobb építmények. Ott működött valaha a nagy múltú Vituki (Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet) mérőállomása.** Az enyészetnek indult építmények műszereinek adatait egy közeli tanyasi asszony olvasta le rendszeresen, majd továbbította azokat. A beton műtárgy egy zsilip része volt, vájatába egykor deszkákat csúsztattak. Pontosan annyit, amennyire állítani akarták a vízszintet.”

Forrás: Tengernyi víz - Bács-Kiskun TV riport, riportalany Kömpöc polgármestere
2018.április

„Nemzeti Labor” projekt támogatása

- Víztudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium (RRF-2.3.1-21-2022-00008)
- 11 konzorciumi partner
- 2022 – 2026
- 6 kutatási pillér, ezen belül alprojektek

3. Pillér – Felszín alatti vízgazdálkodás

3. PILLÉR

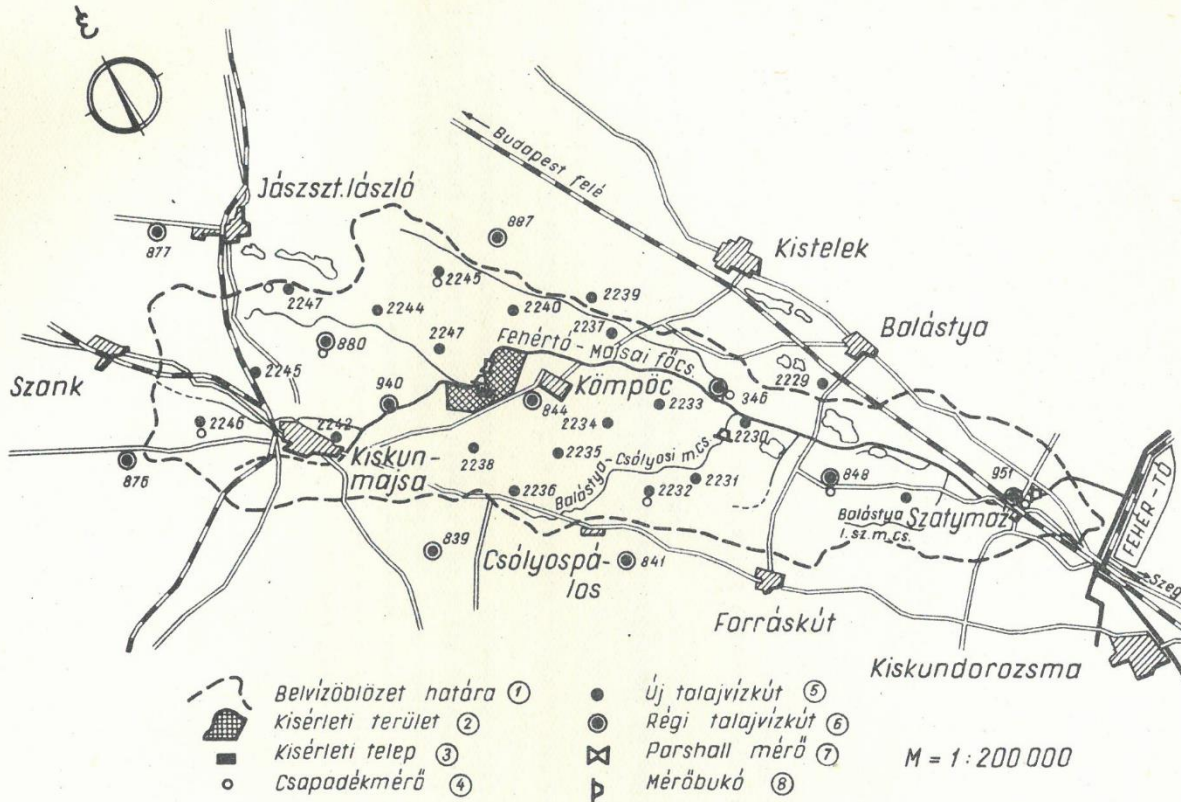
3 A Karsztvíz készletekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kihívások innovatív kezelése.
Alprojektvezető: ME

3 B Felszín alatti vizekkel kapcsolatos újszerű monitoring rendszerek fejlesztése. ALPROJEKTVEZETŐ:
ME

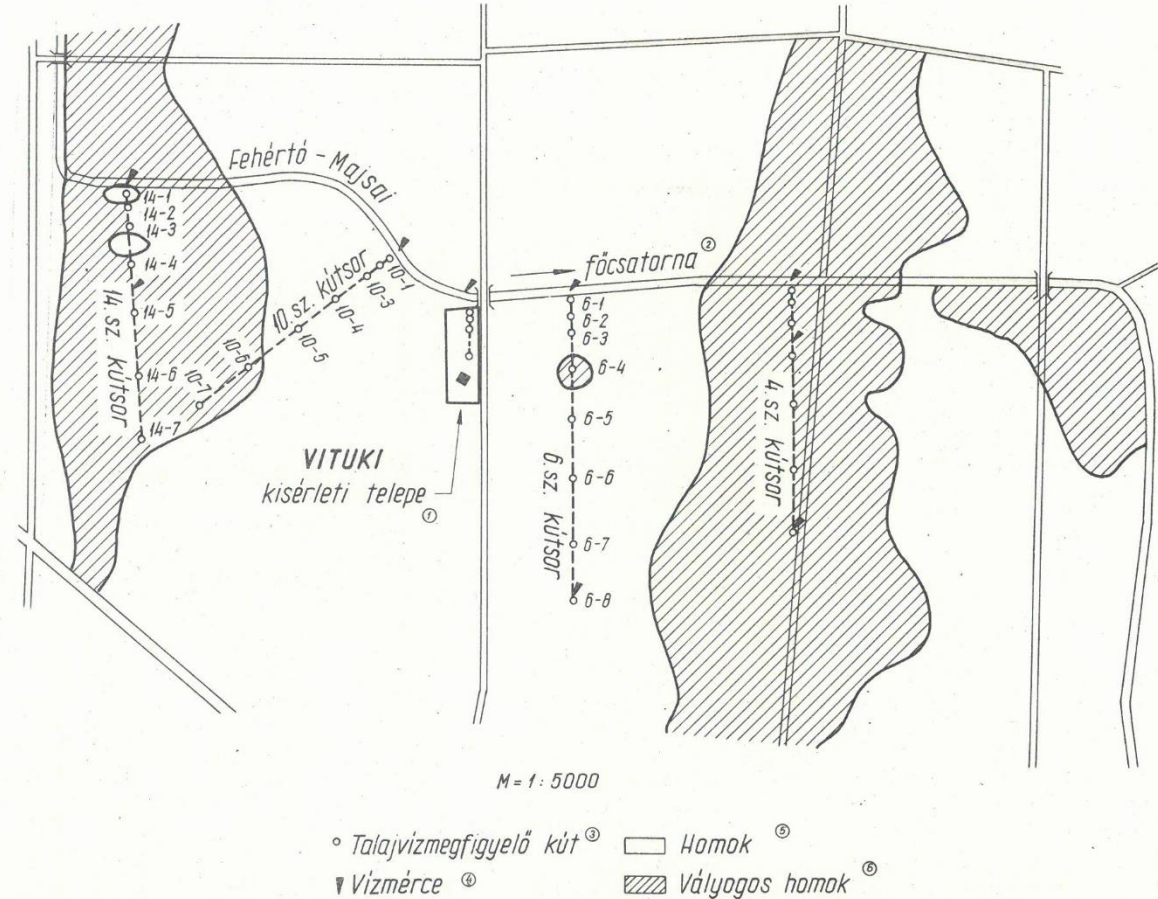
3 C A felszín alatti vízkészlet változásainak vizsgálata a fenntartható vízgazdálkodás érdekében.
Alprojektvezető: OVF

P-MONT Kft.

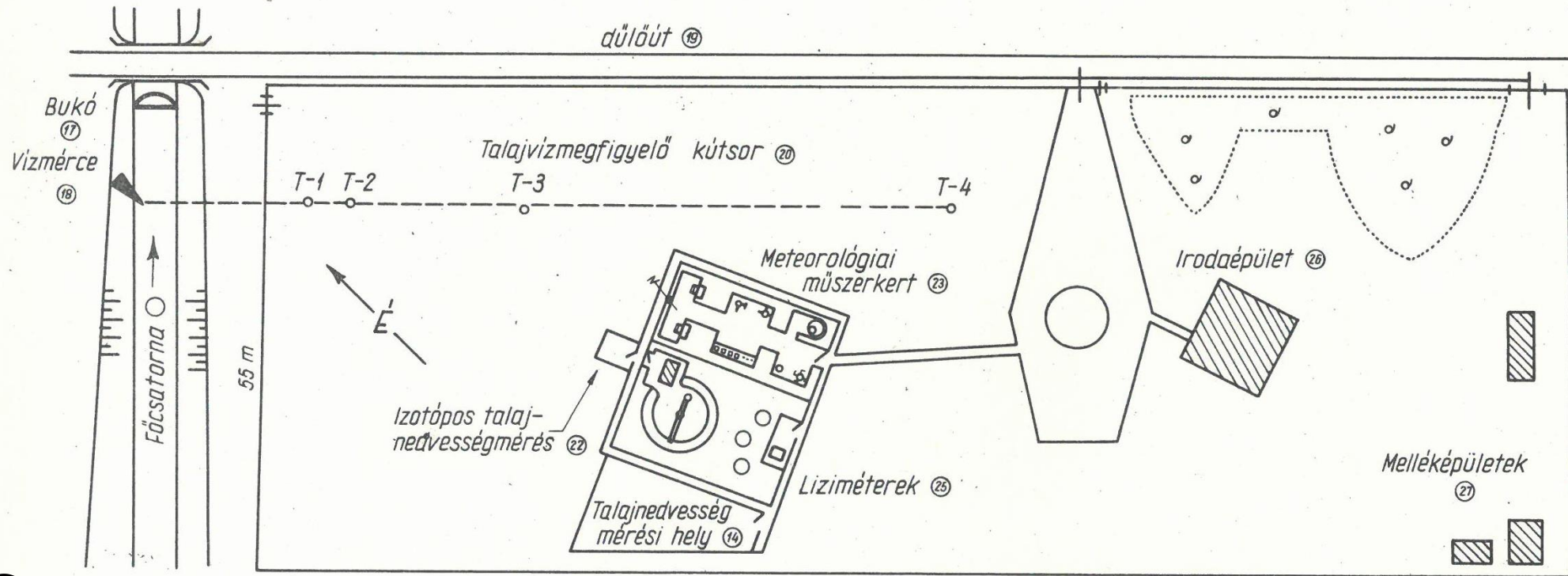
VITUKI kísérleti telep létrehozása

6. ábra: A kömpöci kísérleti terület részlete.

VITUKI kísérleti telep létrehozása

M = 1 : 500

Jelmagyarázat:

○ T-1 Talajvizmegfigyelő kút ②	⊕ Csapadékiro ⑦	○ Hengerliziméter ⑫
▼ Vizmérce ③	⊕ Széliró ⑧	⊕ G.G.I. liziméterek mozgató berendezése ⑬
○ Fás-bokros terület ④	○ Napfénytartammérő ⑨	▨ Épület ⑭
○ Párolgásmérő kád ⑤	⊕ Meteorológiai műszerházikó ⑩	□ Liziméter akna ⑮
○ Csapadékmérő ⑥	⊕ Talajhőmérők ⑪	⊕ Szélzászló ⑯

9. ábra: A kömpöci kísérleti telep helyszínrajza.

VITUKI kísérleti telep létrehozása

Figyelőkút Figyelőkút

Figyelőkút

Figyelőkút

Szélirány- és
szélsébségmérő (10 m)

Léghőmérő

Csapadékmérők

Párolgásmérő

Léghőmérő

Talajhőmérők

Szélirány- és
szélsébségmérő (2 m)

Tömeqliziméter
(GGI-500)

Geodéziai alappont

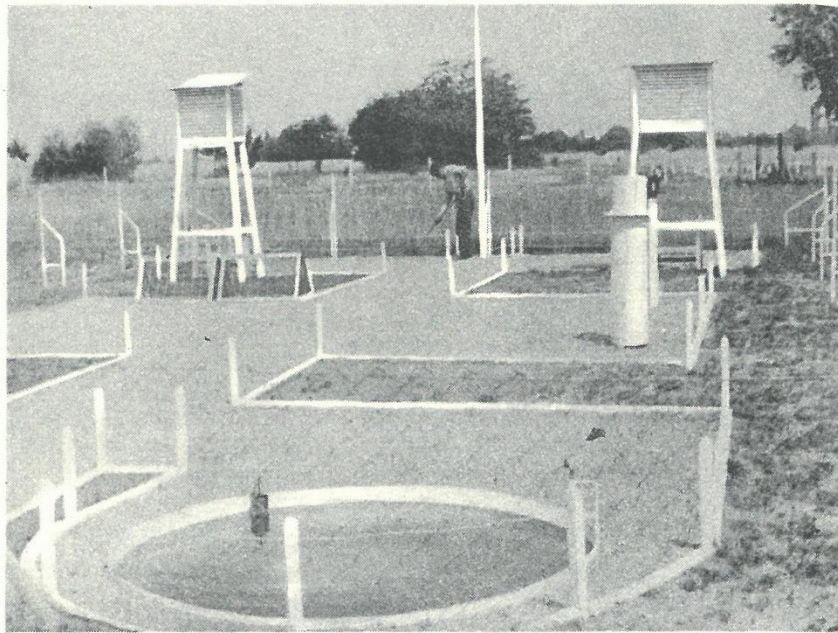
Kompenzációs liziméterek

Átfolyós liziméterek
(Hengerliziméterek)

1979

VITUKI kísérleti telep létrehozása

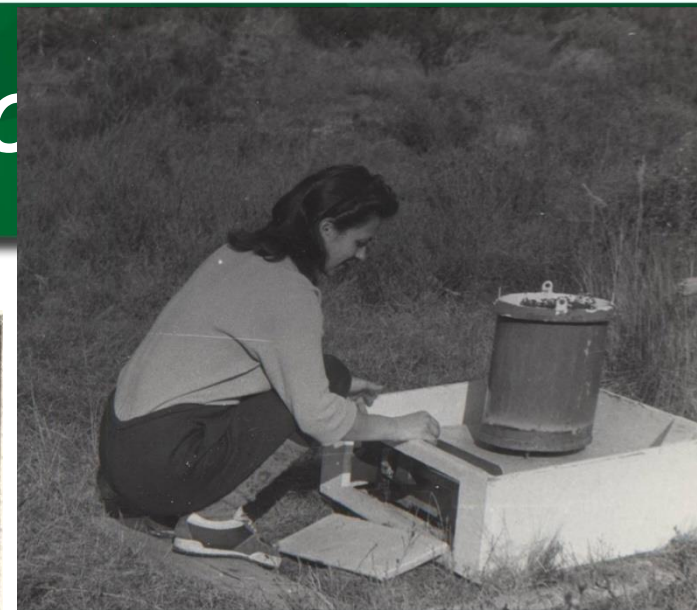

8. ábra: Meteorológiai műszerkert.

Ubell és Aujeszky (1965)

Lászlóffy és Szesztay (1966) által közölt fotó a Kecskemét melletti kísérleti telepen bemutatott GGI-500-as liziméterről

a GGI-500-as liziméter töltetének súlymérése. Sushansky (1989) fotója, Makarieva et al (2018) közlésében

Jelenlegi állapot

Meteorológiai mérőkert

Jelenlegi állapot

GGI-500 liziméter

Jelenlegi állapot

Átfolyós liziméter

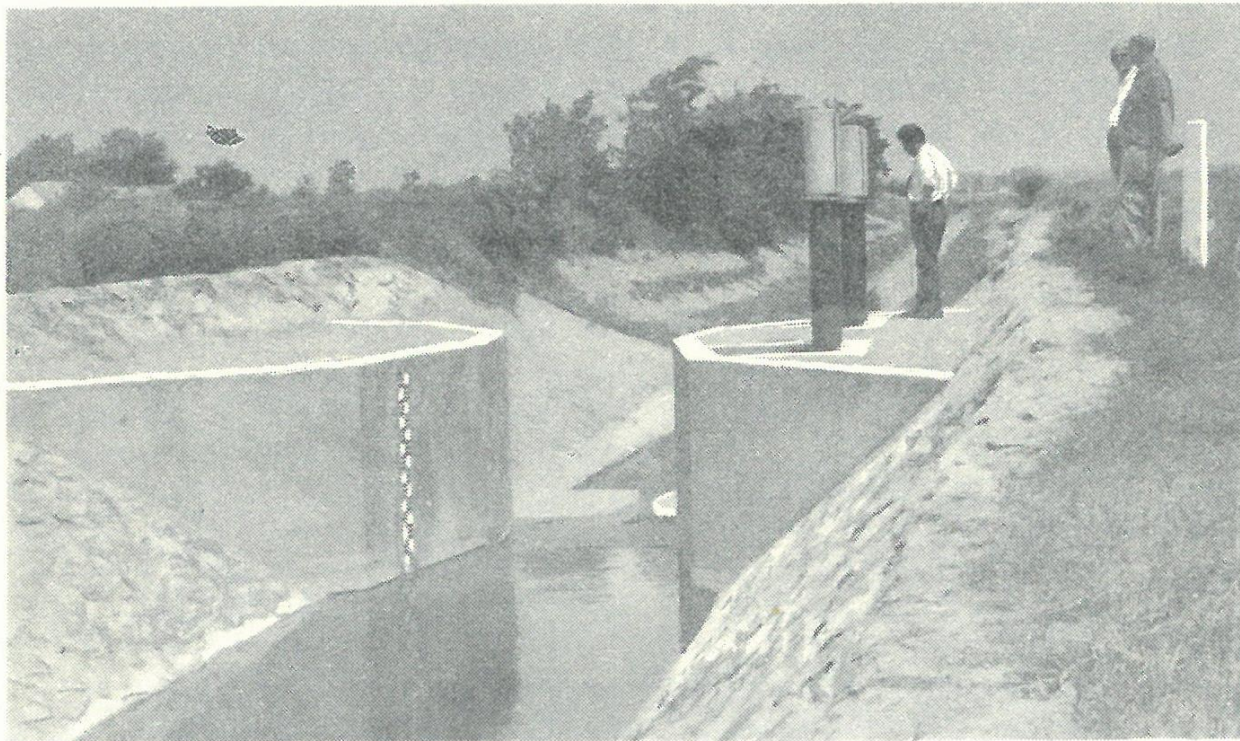
Jelenlegi állapot

Kompenzációs liziméter

Jelenlegi állapot

5. ábra: Kettős Parschall csatorna

Ubell és Aujeszky (1965)

Feladatok és célok

Felújított eszközök
muzeális céllal

Felújított és
felszenszorozott eszközök

Új eszközök

Monitoring tevékenység

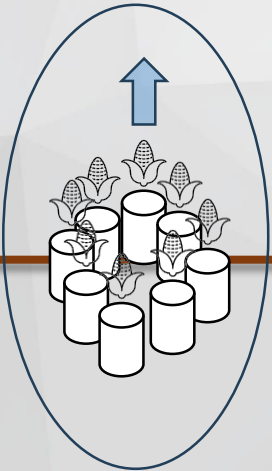
Kísérleti tevékenység

Oktatás: mérőtáborok

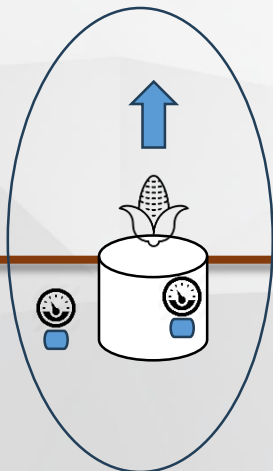
Szakmai bemutató
helyszín

Monitoring és kísérleti mérések

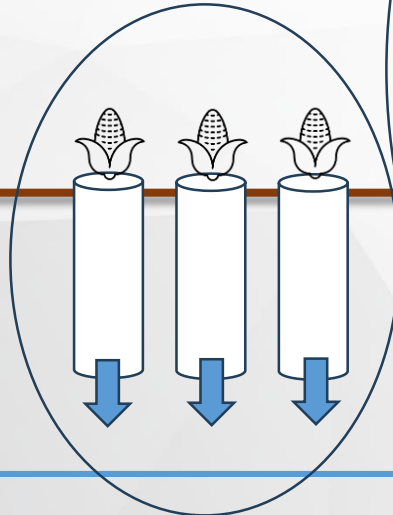
Felújított
GGI-500-as
liziméter

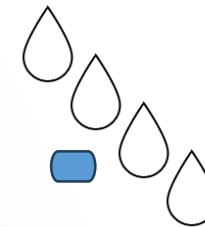
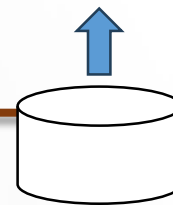
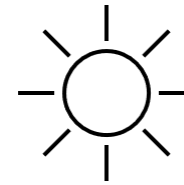
Kompenzációs
Liziméter (új)

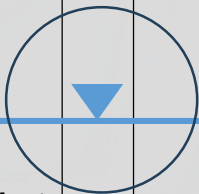
Átfolyós liziméterek
(henger liziméterek)

Meteorológiai mérőállomás

Talajvízszint

Üzemeltetés és kihívások

- Beszerzések nehézségei, csúszások
- Folyamatos karbantartásigény
- Kísérleti mérések megfogalmazása
- Hosszútávú finanszírozás kérdése

Felhasznált fotók és ábrák forrása

- Ubell Károly, Aujezsky Géze, 1965: A Fehértó-Majnai belvízképzési és belvízgazdálkodási kutatási terület és telep. Kísérleti területek 6. A VITUKI Munkássága 4.
- Lászlóffy Woldemár, Szesztay Károly, 1966: Hidrológiai táj-jellemző és kísérleti területek. Vízügyi Közlemények, 1966, 48. (1.)
- Szatmári József, 2006: Geoinformatikai módszerek és folyamatmodellek alkalmazása a széleróziós vizsgálatokban. PhD Thesis. Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi Kar
- Makarieva, O., Nesterova, N., Lebedeva, L., and Sushansky, S., 2018: Water balance and hydrology research in a mountainous permafrost watershed in upland streams of the Kolyma River, Russia: a database from the Kolyma Water-Balance Station, 1948–1997, Earth Syst. Sci. Data, 10, 689–710, <https://doi.org/10.5194/essd-10-689-2018>, 2018.

MISKOLCI
EGYETEM

MISKOLCI EGYETEM

MŰSZAKI FÖLD- ÉS
KÖRNYEZETTUDOMÁNYI
KAR

JÓ SZERENCSÉT!